

Informacija užsienio uogautojams

Litauiska/Lietuvių kalba – Nauja tvarka užsienio uogautojams Švedijoje

Čia yra Darbo aplinkos tarnybos informacinis bukletas Jums, norintiems rinkti uogas Švedijoje.

Darbo aplinkos tarnyba yra ta valdžios institucija, kuri kontroliuoja, kad Švedijos darbo vietose būtų laikomasi darbo aplinkos įstatymo, darbo laiko trukmės įstatymo ir kitų darbo aplinkos teisės normos aktų. Mes taip pat rengiame įstatymus ir platiname informaciją apie darbo aplinką. Be to, Darbo aplinkos tarnyba yra taip vadinamas susisiekimo filialas komandiravimo klausimais. Tai, be kita ko, reiškia, kad mes informuojame apie taikomus įstatymus Švedijoje laikinai dirbantiems užsienyje įdarbintiems darbuotojams.

Čia yra trumpai pristatomi 2010 metais Švedijoje galiojantys įstatymai dėl darbo leidimo ir leidimo nuolatiniam gyvenimui išdavimo, darbo aplinkos, darbo laiko trukmės, minimalaus darbo užmokesčio bei kita.

Migracijos departamentas nutarė nuo 2010 sezono tokiu pačiu būdu, kaip ir kitus prašymus dėl darbo leidimo išdavimo, nagrinėti ir prašymus dėl darbo leidimo išdavimo laukinių uogų rinkėjams. Žemiau galite nuodugniau susipažinti su šios nutarties reikšme.

Jums, norintiems rinkti uogas Švedijoje

Jeigu Jūs norite rinkti uogas Švedijoje ir nesate kilęs iš ES šalies, Jūs paprastai privalote turėti darbo leidimą. Daugeli atvejų ne ES piliečiams, norintiems būti Švedijoje, taip pat reikia ir vizos. Jeigu Jūs Švedijoje dirbsite ilgiau nei tris mėnesius, Jums be darbo leidimo, taipogi, reikia ir leidimo nuolatiniam gyvenimui.

Migracijos departamentas yra atsakingas už įstatymus dėl darbo leidimo ir leidimo nuolatiniam gyvenimui išdavimo. Jūs turite pateikti prašymą dėl leidimo prieš savo išvykimą į Švediją. Savo prašymą Jūs galite pateikti Migracijos departamento internetinio puslapio svetainėje, www.migrationsverket.se. Jūs taip pat galite pateikti prašymą Švedijos ambasadoje arba konsulate toje šalyje, kurioje gyvenate.

Jeigu Jūs Švedijoje dirbsite trumpesnę nei trejų mėnesių laikotarpį ir Jums reikia vizos į Švediją, savo prašymą dėl darbo leidimo privalote pateikti Švedijos ambasadai arba konsulatui.

Kokie reikalavimai yra keliami norintiems gauti darbo leidimą?

Norint gauti darbo leidimą, reikalaujama, kad

1. Jūs turėtumėte galiojantį pasą,
2. Jūs galėtumėte pragyventi iš darbo,
3. Jūs turite tokį darbą, už kurį yra mokamas mažiausias 13 000 kronų mėnesinis darbo užmokestis (tačiau žr. 5 punktą),
4. Jūsų darbdavys mažiausiai dešimties dienų laikotarpyje yra paskelbęs konkursą dėl pozicijos Švedijoje ir ES (įdarbinant naujus darbuotojus),
5. Jūsų darbdavys Jums suteikia įdarbinimo sąlygas, kurios yra lygiavertės švediškų kolektyvinių sutarčių sąlygoms, arba atitinka profesijos ar šakos keliamas sąlygas (žr. žemiau),
6. Jūsų darbdavys suteikia galimybę Jūsų šakos profesinei sąjungai pasisakyti dėl Jums pasiūlyto darbo įdarbinimo sąlygų.

Kokios įdarbinimo sąlygos, vadovaujantis Švedijos kolektyvinėmis sutartimis, yra taikomos uogautojams?

Norint gauti darbo leidimą, ne tik Jūsų mažiausias mėnesinis darbo užmokestis turi būti 13 000 SEK, bet taip pat ir įdarbinimo sąlygos turi būti lygiavertės švediškų kolektyvinių sutarčių sąlygoms, (arba turi atitikti profesijos ar šakos keliamas sąlygas).

Uogautojams, kuriuos įdarbino savo veiklą Švedijoje vykdančios įmonės, yra taikoma Kommunal (Švedijos Savivaldybių darbuotojų profesinės sąjungos) su Miško pramonės ir Žemės ūkio darbdavių sąjunga pasirašyta kolektyvinė sutartis. Šioje sutartyje nustatytas minimalus mėnesinis darbo užmokestis yra 18 542 SEK. Valandininkams taip pat sutartyje yra nustatytas žemiausias taikomas valandinis

užmokestis. Jei esate įdarbintas užsienio įmonės, nevykdančios savo veiklos Švedijoje, pavyzdžiui, darbo samdos bei nuomos įmonės, turi būti taikoma darbo samdos ir nuomos sutartis. Šioje sutartyje minimalus mėnesinis darbo užmokestis yra 19 772 SEK. Ji taikoma, nežiūrint ar užsienio įmonė yra pasirašiusi kolektyvinę sutartį, ar ne. Taigi, apibendrinus, uogautojas mažiausiai turi uždirbti Švedijos kolektyvinėje sutartyje nustatytą minimalų darbo užmokestį.

Jūsų darbdaviui sudarius sutartį su Švedijos Savivaldybių darbuotojų profesine sąjunga, taikoma visa sutartis. Šioje sutartyje yra nustatytas minimalus darbo užmokestis, darbo laiko trukmė, draudimai bei kita. Kommunal internetinio puslapio svetainėje www.kommunal.se yra pateiktas pdf formato bukletas „Dirbti Švedijoje“, kuriame yra daugiau informacijos apie šią sutartį ir Jūsų teises. Šis bukletas yra išverstas į keletą užsienio kalbų.

Rinkti uogas neįsidarbinus

Jums, kaip privačiam asmeniui, gavus vizą aplankyti giminaičius, galima rinkti uogas. Privatiems asmenims nereikia mokėti mokesčių už pajamas, gautas iš uogų rinkimo, jeigu jos neviršija 12 500 SEK vienam asmeniui per metus.

Privatiems asmenims taikoma vizų išdavimo tvarka. Informacija apie vizų išdavimo tvarką yra pateikta Migracijos departamento internetinio puslapio svetainėje.

Darbo aplinka ir darbo laiko trukmė

Jūsų darbdavys Jūsų darbo laikotarpiu Švedijoje privalo laikytis Švedijos darbo aplinkos įstatymo, Darbo aplinkos tarnybos nuostatų ir darbo laiko trukmės įstatymo nuostatų.

Darbo aplinkos įstatyme yra numatytos darbdavių ir kitų už darbo saugą bei technikos saugumą atsakingų asmenų pareigos užkirsti kelią ligoms bei nelaimingiems atsitikimams darbe. Darbo aplinką sudaro visi darbo veiksniai bei sąlygos, tai yra, viskas, pradedant nuo technikai ir įrankiams keliamų saugumo reikalavimų laikymosi iki ne per aukšto streso lygio.

Įstatymas dėl darbo laiko trukmės reglamentuoja darbuotojų paros, savaitės ir metų darbo laiko trukmę. Pavyzdžiui, visi darbuotojai kiekvieno 24 valandų laikotarpiu turi poilsiauti mažiausiai 11 valandų iš eilės. Tai vadinama paros poilsiu. Įprasta darbo laiko trukmė neturi viršyti 40 valandų per savaitę. Prireikus, darbo laiko trukmė keturių savaitių laikotarpyje vidutiniškai gali būti 40 valandų per savaitę. Tai reiškia, kad kai kuriomis savaitėmis galima dirbti daugiau, o kitomis – mažiau. Normali darbo laiko trukmė yra 8 valandos per dieną, o darbo laikas yra nuo 07.00 val. iki 17.00 val.

Prireikus, ypatingais atvejais, Jums leidžiama dirbti viršvalandžius, kurie keturių savaitių laikotarpyje neturi viršyti 48 valandų, arba 50 valandų per kalendorinį mėnesį. Viršvalandžiai neturi viršyti 200 valandų per vienerius kalendorinius metus.

Darbo aplinkos tarnybos funkcija yra tikrinti, kad darbdaviai laikytųsi darbo aplinkos ir darbo laiko trukmės įstatymo. Darbo aplinkos tarnybos inspektoriai lankosi įvairiose darbo vietose ir tikrina, kad darbdaviai laikytųsi įstatymų. Jeigu yra nesilaikoma įstatymų, gali, pavyzdžiui, būti draudžiama atlikti tam tikras darbo funkcijas. Jeigu Jūs manote, kad Jūsų darbdavys nesilaiko įstatymų, galite kreiptis į Darbo aplinkos tarnybą. Jūs taip pat galite kreiptis į Kommunal, kurios regionų įgaliotiniai darbo saugai bei technikos saugumui prižiūri, kad darbo aplinka būtų gera.

Dėl nuostatų, numatytų darbo laiko trukmės įstatyme, galima susitarti kolektyvinėse sutartyse. Tuomet kolektyvinė sutartis gali pakeisti arba visas įstatymo nuostatas, arba jo dalis. Darbo aplinkos tarnyba nėra atsakinga, kad būtų laikomasi darbo laiko trukmės įstatymo, kai darbo

laiko trukmę reglamentuoja kolektyvinės sutartys. Tada Darbo aplinkos tarnyba, taipogi, negali leisti, kad kai kurioms šio įstatymo nuostatoms būtų daromos išimtys.

Jums susirgus

Švedijos socialinio draudimo sistema išmoka pašalpas, pavyzdžiui, pašalpą dėl ligos ir motinystės pašalpą, kurios grindžiamos Jūsų turimu darbu. Taipogi, yra išmokos, susijusios su gyvenamąja vieta. Asmenims, kurie tik laikinai dirba Švedijoje, paprastai nemokamos šios išmokos.

Uogautojai, kurie yra komandiruoti į Švediją, tai yra, įdarbinti savo šalies darbo samdos ir nuomos įmonių, yra apdrausti savo šalyje. Jeigu Jūs įdarbino Švedijos darbdavys, Švedijos socialinis draudimas galioja ir Jums, bent jau darbu pagrįstos išmokos. Jeigu manoma, kad Švedijoje buvimas užtruks ilgiausiai vienerius metus, yra laikoma, kad Jūs negyvenate Švedijoje, ir Jums netaikomos išmokos, susijusios su gyvenamąja vieta.

Iš kitos ES šalies kilusiems uogautojams yra taikomi atskiri teisės normos aktai, kurie reiškia, kad jie turi teisę gauti išmokas, susijusias tiek su gyvenamąja vieta, tiek su darbu, jeigu jie dirba tik Švedijoje.

Švedijos „Sodra“ (Försäkringskassan) sprendžia, ar asmuo yra apdraustas Švedijoje ir turi teisę gauti išmokas. Jūs savo noru galite registruotis Švedijos „Sodroje“, Jums atvykus į Švediją dirbti. Ši registracija neturi įtakos galimai teisei gauti išmokas. Apie tai daugiau skaitykite Švedijos „Sodros“ internetinio puslapio svetainėje www.forsakringskassan.se.

Ar Jums reikia mokėti mokesčius Švedijoje?

Savo šalies darbdavio įdarbintiems darbuotojams, kurie Švedijoje dirba tik laikinai, yra daroma atskira išimtis prievolei mokėti mokesčius. Pajamos yra neapmokestintos su ta sąlyga, kai vienerių metų laikotarpyje yra dirbama ne daugiau kaip 183 dienas. Tačiau darbdaviams, taipogi, keliami reikalavimai. Išimtis taikoma tik darbdaviams, kurie neturi nuolatinės veiklos buveinės Švedijoje. Nuolatinė veiklos buveinė gali būti biuras, gamykla ir panašiai.

Jeigu Jūsų darbdavys turi nuolatinės veiklos buveinę Švedijoje, Jūs privalote mokėti pajamų mokestį su ta sąlyga, jeigu Jūs Švedijoje būsite ilgiausiai šešerius mėnesius. Mokesčio dydis yra 25 procentai. Praėjus šešeriams mėnesiams, iš mokesčių rinkliavos požiūriu taško, yra laikoma, kad Jūs gyvenate Švedijoje, ir tada Jūs privalote mokėti mokesčius nustatyta tvarka. Taip, taipogi, gali atsitikti, jeigu Jūsų ilgalaikiai atvykimai į Švediją yra pasikartojantys.

Daugiau informacijos rasite, žr. Mokesčių tarnybos internetinio puslapio svetainėje, www.skatteverket.se.

Komandiravimas

Atskiri Švedijos įstatymai reglamentuoja Jūsų komandiravimą, tai yra, jeigu Jūsų šalyje esantis darbdavys Jus siunčia laikinam darbui čia. Jeigu Jūs savo šalyje, pavyzdžiui, esate įdarbintas darbo samdos ir nuomos įmonės, ir darbui į Švediją esate siunčiamas porai mėnesių, Jūs esate komandiruotėje. Komandiruotiesiems darbuotojams taikomi įstatymai, pavyzdžiui, dėl atostogų ir motinystės atostogų. Darbo aplinkos tarnyba yra taip vadinamas susisiekiama filialas komandiravimo klausimais ir gali pateikti informaciją apie Jūsų teises. Daugiau informacijos apie komandiravimą pateikiama www.posting.se.

workinginsweden.se

Švedijos Instituto internetinio puslapio svetainėse, www.sweden.se ir www.workinginsweden.se, Jūs rasite daugiau informacijos apie Švediją ir darbą čia.

Additional copies of this publication
can be ordered from:
Swedish Work Environment Authority, publicationservices,
112 79 Stockholm.
Tel. +46-(0)8-730 97 00
Fax +46-(0)8-735 85 55
www.av.se

ADI 653 Lit

Our vision: Everyone wants to, and can, create a good work environment

Kontaktinė informacija

Darbo aplinkos tarnyba

Tfn: +46-(0)8-730 90 00
www.av.se

Gaisrinė

Tfn: 112

Švedijos „Sodra“

Tfn: +46-(0)771-524 524
www.forsakringskassan.se

Migracijos departamentas

Tfn: +46-(0)771-235 235
www.migrationsverket.se

Policija

Tfn: 112 (emergency),
Tfn: +46-(0)77-114 14 00 (non-emergency)
www.polisen.se

Kommunal

Tfn: +46-(0)10-442 70 00
www.kommunal.se

Mokesčių tarnyba

Tfn: +46-(0)771-567 567
www.skatteverket.se

SOS Alarm

Tfn: 112
www.sosalarm.se

Švedijos Institutas

www.sweden.se

Užsienio reikalų ministerija

Tfn: +46-(0)8-405 10 00
www.regeringen.se
www.sweden.gov.se